

2023-08-18

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2023-00459

Remiss – Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader m.m.

Yttrande till Boverket

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande.

Kommunstyrelsen antar juridik- och kanslistabens förslag till yttrande enligt bilaga 4 till tjänsteskrivelsen daterad den 18 augusti 2023.

Beslutet justeras i omedelbar anslutning till sammanträdet.

Sammanfattning av ärendet

Boverket föreslår nya föreskrifter och allmänna råd om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader m.m. De föreslagna föreskrifterna och allmänna råden preciserar det tekniska egenskapskravet i 3 kap. 7 § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, att byggnadsverk ska vara projekterade och utförda så att de har tillräcklig bärförmåga, stadga och beständighet.

Förslaget bygger på en ny regelmodell för Boverkets bygg- och konstruktionsregler. Regelmodellen har arbetats fram inom ramen för ett regeringsuppdrag till Boverket, att se över bygg- och konstruktionsreglerna.

De nya föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024. Samtidigt upphävs motsvarande regler om bärförmåga, stadga och beständighet i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:10) om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder (eurokoder), EKS. Den nya författningen föreslås ha en övergångstid om ett år.

Ärendet

Ärendets beredning

Boverket föreslår nya föreskrifter och allmänna råd om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader m.m. Förslaget är ute på remiss till och med den 25 augusti 2023. Nacka kommun är remissinstans och har möjlighet att lämna synpunkter. Juridik-

och kanslistabens förslag till yttrande kommer att expedieras till Boverket den 25 augusti 2023. Därefter kommer det slutliga yttrandet att expedieras när kommunstyrelsen haft sitt sammanträde den 4 september 2023.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har, på sitt sammanträde den 21 juni 2023, beslutat att överlämna synpunkter över remissen till kommunstyrelsen.

Utredningens förslag i korthet

Boverket föreslår nya föreskrifter och allmänna råd om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader m.m. De föreslagna föreskrifterna och allmänna råden preciserar det tekniska egenskapskravet i 3 kap. 7 § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, att byggnadsverk ska vara projekterade och utförda så att de har tillräcklig bärförmåga, stadga och beständighet.

Förslaget bygger på en ny regelmodell för Boverkets bygg- och konstruktionsregler. Regelmodellen har arbetats fram inom ramen för ett regeringsuppdrag till Boverket, att se över bygg- och konstruktionsreglerna.

Boverkets författningsförslag innebär i korthet en struktur som delas in i tre avdelningar:

- Avdelning I - innehåller övergripande bestämmelser om bland annat reglernas tillämpningsområde, byggprodukter, projektering, utförande och kontroll.
- Avdelning II innehåller bestämmelser som gäller vid uppförande av nya byggnader.
- Avdelning III innehåller bestämmelser som gäller vid ändring av byggnader. Bestämmelserna reglerar hur avsteg från kraven i avdelning II får göras vid ändring av byggnader.

Författningsförslaget innebär att hänvisningen till de gemensamma europeiska konstruktionsstandarderna, eurokoderna, förändras. Myndighetskraven framgår direkt i föreskrifterna medan hänvisningar till eurokoderna endast görs i allmänna råd.

Författningsförslaget innebär i grunden samma säkerhetsnivå avseende bärförmåga, stadga och beständighet som EKS och innebär få ändringar med avseende på vilka krav som ställs på byggnader.

De nya föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024. Samtidigt upphävs motsvarande regler om bärförmåga, stadga och beständighet i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:10) om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder (eurokoder), EKS. Den nya författningen föreslås ha en övergångstid om ett år. En övergångstid om ett år föreslås, alltså till den 1 juli 2025. Under denna övergångstid

kommer det att vara möjligt för byggherrar att välja om de ska tillämpa de nya bestämmelserna eller om de ska tillämpa de gamla upphävda bestämmelserna i EKS.

Konsekvenser för kommunernas byggnadsnämnder enligt Boverket

Författningsförslaget påverkar kommunernas arbetsprocesser, resursanvändning och myndighetsutövning.

Kommunerna får i grunden samma uppdrag som med Boverkets konstruktionsregler (EKS) men författningsförslaget kommer att innebära ändrade arbetssätt och ökat behov av utbildning. Efter en övergångsperiod kommer nämnderna kunna skapa bättre förutsättningar för en effektiv administration med handläggningstider likt de som gäller idag. Genom att kravet på fackmässighet får ökad betydelse får kommunerna ett tydligare mandat att ställa krav på att handlingarna har tillräckligt god kvalitet. Ökat fokus på fackmässig projektering, kontroll och dokumentation kan leda till att kommunerna lättare kan se helheten i det byggherren hanterat i byggprocessen. Resultatet kommer förhoppningsvis leda till kortare handläggningstider, bättre förutsättningar för byggherren att beräkna och hålla sin tidplan i fråga om byggstart och ibruktagande vilket kan leda till att kostnaderna minskar för berörda parter.

Synpunkter från miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Boverkets förslag till föreskrifter är ett omfattande arbete med många föreskrifter. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden väljer därför att lämna övergripande synpunkter över förslaget. Nämnden vill inleda med att vi ställer oss positiva till Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om bärförmåga stadga och beständighet. Nämnden anser att det nya förslaget indelning i tre avsnitt skapar en tydlig och önskvärd struktur som gör det lättare att orientera sig bland föreskrifterna. Vidare tycker nämnden att innehållet har blivit mer kortfattat och kärnfullt, vilket gör det lättare att förstå vilka funktionskrav som ska uppfyllas.

Nämnden har valt att lyfta ut två konkreta föreskrifter som gör att lagen blir tydligare:

Dimensionering av bärande konstruktion

Nämnden ställer sig positiva till att författningsförslaget inte innehåller allmänna råd som hänvisar till specifika verifieringsmodeller. Funktionskraven på bärförmåga, stadga och beständighet i kombination med kraven på byggherrens projektering och verifiering bör vara tillräckliga för att kunna säkerställa att syftet med föreskrifterna fortsatt kommer att tillgodoses. Rent konkret innebär ändringen att byggherren ges ökade möjligheter att projektera för lösningar och arbetsmetoder som är anpassade utifrån projektets förutsättningar så länge det går att motivera att funktionskraven uppfylls. Samtidigt finns innebär det inget hinder mot att fortsatt tillämpa de arbetsmetoder och lösningar som finns inom branschen idag och bör därför inte försvåra för byggherren.

Nämnden tycker även att det är bra att författningsförslaget fortsatt ställer krav på att beräkning och/eller provning ska gälla som dimensioneringsmetoder för dimensionering av bärande konstruktion. Ändringar av dimensioneringsmetoder hade kunnat försvåra nämndens bedömning avsevärt då det hade inneburit ytterligare bedömning om metoden kan anses tillförlitlig eller inte.

Konstruktionsdokumentation

Ett konkret exempel på hur författningsförslaget blir tydligare är det tydliggörs att en konstruktionsdokumentation ska upprättas för åtgärder som kräver lov eller anmälan. Föreskriften underlättar för kommunen att kunna precisera kravet av den typen av fackmässig handling. Det blir även tydligare för byggherren att handlingen förväntas av kommunen samt att det framgår tydligt av föreskriften vad konstruktionsdokumentationen ska innehålla.

Juridik- och kanslistabens samlade bedömning och förslag till yttrande

Juridik- och kanslistaben instämmer i miljö- och stadsbyggnadsnämndens bedömning.

Författningsförslaget ska tydliggöra rollfördelningen, som innebär att staten bestämmer kravnivåerna och att samhällsbyggnadssektorn får större möjligheter att utveckla lösningar som uppfyller kraven. Författningsförslaget ska fortsatt utformas som funktionskrav, men bestå av färre regler. För övrigt gäller att föreskrifterna inte ska innehålla några allmänna råd och inte hänvisa till standarder eller till föreskrifter eller allmänna råd från andra myndigheter eller organisationer. Trots att översynen haft detta mål innehåller dock författningsförslaget ett allmänt råd med hänvisning till eurokoderna.

Därigenom får samhällsbyggnadssektorn bättre förutsättningar för att kunna vara mer proaktiv och ta ansvaret för att utveckla lösningar som möter de utmaningar som sektorn står inför, exempelvis inom hållbarhet och ekonomi. Sektorn har expertisen och kan bättre identifiera vilka lösningar som behöver utvecklas, jämfört med om statens styrning är mer detaljerad och långtgående.

Juridik- och kanslistaben föreslår att Nacka kommun poängterar i yttrandet att det är viktigt att den nya regelmodellen inte innebär en skärpning av de krav som ställs.

Ekonomiska konsekvenser

Boverkets föreskrifter kommer att få ekonomiska konsekvenser för kommunen och verksamheten då det kommer att ställas krav på kompetenshöjning genom utbildningar och politiker och tjänstemän.

Det är rimligt att anta att de nya föreskrifterna även initialt kommer att påverka i verksamheten då bedömningarna förväntas bli svårare och orsaka längre handläggningstider.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut bedöms inte medföra några konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse den 18 augusti 2023

1. Remiss – Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader m.m.
2. Protokollsutdrag från miljö- och stadsbyggnadsnämnden den 21 juni 2023.
3. Synpunkter från miljö- och stadsbyggnadsnämnden.
4. Juridik- och kanslistabens förslag till yttrande

Christopher Arontaus
Kanslichef
Juridik- och kanslistaben

Julia Tham
Utredare
Juridik- och kanslistaben